

I. PREDLOG ČLENOV

Na podlagi 26. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23) je skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na x. redni seji dd. mm. 2025 sprejela

PRAVILNIK o pravici do psa vodiča slepih

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta pravilnik natančneje ureja pravico do psa vodiča slepih, ki ga Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod) kot medicinski pripomoček zagotavlja v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: pravica do psa vodiča slepih) in v tem okviru ureja natančnejši obseg pravice, pogoje za uveljavljanje pravice in natančnejši postopek odločanja o pravici do psa vodiča slepih.

2. člen (izrazi)

Poleg izrazov, določenih v pravilih, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje, izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. pes vodič slepih je pes, ki je usposobljen za pomoč pri uresničevanju vsakodnevnih individualnih potreb uporabnika, katerega potrebe izhajajo iz zmanjšane funkcionalne sposobnosti pri opravljanju vsakodnevnih življenjskih aktivnosti ter življenjsko nevarnih situacij;
2. uporabnik je slepa zavarovana oseba, ki ji je pes vodič slepih predan v uporabo in je usposobljena za vodenje psa vodiča;
3. izvedenec s področja psov vodičev slepih je oseba, ki jo imenuje zavoda in ima ustrezna strokovna znanja s področja šolanja psa vodičev slepih;
4. vaditelj psa vodiča slepih je oseba, ki izvaja šolanje psa vodiča slepih ter usposablja uporabnika za vodenje psa vodiča;
5. strokovna pomoč je pomoč vaditelja, ki jo uporabniku nudi ves čas delovne dobe psa vodiča slepih glede uporabe psa vodiča slepih;
6. izredna strokovna pomoč pomeni nudenje strokovne pomoči s strani vaditelja v obliki dodatnih treningov, ki jih slepa oseba potrebuje pri premagovanju vsakodnevnih situacij s psom vodičem slepih;
7. delovna doba psa je čas, ko pes vodič slepih uresničuje vsakodnevne individualne potrebe uporabnika, katerega potrebe izhajajo iz zmanjšane funkcionalne sposobnosti pri opravljanju vsakodnevnih življenjskih aktivnosti ter življenjsko nevarnih situacij;
8. upokojitev psa pomeni, da pes vodič slepih zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov ni več primeren za vodenje slepe osebe.

3. člen
(lastništvo psa vodiča slepih)

- (1) Lastnik psa vodiča slepih je zavod.
- (2) Zavarovani osebi zagotovi zavod šolanega psa vodiča slepih v uporabo.

II. PRAVICA DO PSA VODIČA SLEPIH

4. člen
(pravica do psa vodiča slepih)

Pravica do psa vodiča slepih obsega:

- usposabljanje psa vodiča slepih;
- usposabljanje slepe zavarovane osebe za uporabo psa vodiča slepih;
- uporabo psa vodiča slepih;
- strokovno pomoč;
- izredno strokovno pomoč;
- oskrbo psa vodiča slepih v primeru odsotnosti uporabnika zaradi bolezni;
- redno letno izpopolnjevanje psa vodiča slepih;
- zavarovanje psa vodiča slepih za primer bolezni in poškodbe oziroma škode, ki bi jo pes vodič slepih storil ljudem ali stvarjem.

5. člen
(pogoji za pridobitev pravice do psa vodiča slepih)

- (1) Zavarovana oseba ima pravico do psa vodiča slepih, če izpolnjuje naslednje pogoje:
  - je slepa oseba v skladu s 6. členom tega pravilnika;
  - ima enega od statusov v skladu s 7. členom tega pravilnika;
  - je psihofizično primerna za uporabo psa vodiča slepih v skladu z 8. členom tega pravilnika;
  - ima zagotovljene bivalne pogoje za psa vodiča slepih v skladu z 9. členom tega pravilnika;
  - izpolnjuje obveznosti v skladu z 10. členom tega pravilnika;
  - pravico uveljavi v obdobju v skladu z 11. členom tega pravilnika.

(2) Zavod lahko ves čas uporabe psa vodiča slepih preverja izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega odstavka.

6. člen
(slepota zavarovane osebe)

(1) Zavarovana oseba izpolnjuje ta pogoj, če ima izgubo vida iz 3., 4. ali 5. kategorije poslabšanja vida (vidna ostrina z najboljšo možno korekcijo) po Mednarodni klasifikaciji bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB – 10).

(2) Pogoj iz prejšnjega odstavka se ugotavlja na podlagi izvida zdravnika specialista oftalmologa.

7. člen **(status zavarovane osebe)**

- (1) Zavarovana oseba izpolnjuje ta pogoj, če izpolnjuje enega od naslednjih statusov:
- je polnoletna in popolno poslovno sposobna;
  - je pridobila popolno poslovno sposobnost pred polnoletnostjo;
  - je mladoletna oseba, ki je dopolnila vsaj petnajst let, ter živi v skupnem gospodinjstvu z zakonitim zastopnikom, rejnikom ali s skrbnikom.

(2) Pogoj iz prejšnjega odstavka se ugotavlja na podlagi podpisane izjave zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika.

8. člen **(psihofizična primernost zavarovane osebe)**

(1) Zavarovana oseba izpolnjuje ta pogoj, če je psihofizično primerna za njegovo uporabo, to je, če ima naslednje psihofizične lastnosti:

1. samostojno se giba v znanem okolju s pomočjo bele palice, brez pomoči drugih oseb;
2. sposobna je izvajati povelja po predpisanem programu usposabljanja;
3. je psihično stabilna in sposobna za vodenje psa vodiča slepih;
4. je fizično sposobna obvladati psa vodiča slepih tudi v kritičnih primerih;
5. sprejema trajno sobivanje s psom vodičem slepih;
6. ima pozitiven odnos do psov;
7. sposobna je skrbeti za psa vodiča slepih in mu zagotavljati prehrano, negovanje oziroma čiščenje, redno veterinarsko oskrbo, vzdrževanje delovne in telesne kondicije in redne sprehode.

- (2) Pogoji iz prejšnjega odstavka se ugotavljajo na podlagi naslednjih dokazil:
- pogoj iz 1. točke – na podlagi mnenja tiflopedagoga;
  - pogoja iz 2. in 3. točke – na podlagi potrdila splošnega osebnega zdravnika;
  - pogoj iz 4. točke – na podlagi mnenja izvedenca;
  - pogoji iz 5., 6. in 7. točke – na podlagi podpisane izjave zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika in mnenja izvedenca.

(3) Če zavarovana oseba pravico do psa vodiča uveljavlja ponovno, se pri ugotavljanju izpolnjevanja pogoja iz 1. točke prvega odstavka tega člena upošteva mnenje tiflopedagoga, ki ga je zavarovana oseba predložila ob prvem uveljavljanju pravice do psa vodiča slepih, razen če izvedenec zavoda na podlagi ogleda ugotovi, da oseba ni samostojna pri gibanju v znanem okolju in potrebuje ponovno obravnavo tiflopedagoga.

(4) Če zavarovana oseba ni polnoletna, se pri ugotavljanju izpolnjevanja pogoja iz 7. točke prvega odstavka tega člena upošteva tudi pomoč zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika.

9. člen **(bivalni pogoji za psa vodiča slepih)**

(1) Zavarovana oseba izpolnjuje ta pogoj, če ima zanj zagotovljene bivalne pogoje, to je, če sta izpolnjena naslednja pogoja:

- pes vodič slepih živi v stanovanju oziroma hiši in so ti bivalni prostori zanj ustrezni;
- s prihodom psa vodiča slepih soglašajo vse osebe, ki živijo z zavarovano osebo v skupnem gospodinjstvu.

(2) Pogoja iz prejšnjega odstavka se ugotavljata na podlagi podpisane izjave zavarovane osebe ali njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika in mnenja izvedenca.

10. člen (obveznosti uporabnika)

Uporabnik mora skrbeti za psa vodiča slepih in mu zagotavljati prehrano, negovanje oziroma čiščenje, redno veterinarsko oskrbo, vzdrževanje delovne in telesne kondicije in redne sprehode in opremo, razen prvega kompleta.

11. člen (obdobje pravice do psa vodiča slepih)

(1) Zavarovana oseba pridobi pravico do psa vodiča slepih z odločbo. Ponovno lahko zaprosi za pravico do psa vodiča slepih po izteku osmih let od pridobitve psa vodiča slepih v uporabo.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko zavarovana oseba zaprosi za novo pravico do psa vodiča slepih pred iztekom osmih let od pridobitve psa vodiča slepih v uporabo, če zavod ugotovi, da pes vodič slepih ne more več opravljati nalog vodiča slepih in za to ni odgovorna zavarovana oseba.

(3) Obdobje pravice do psa vodiča slepih je lahko tudi daljše od osmih let, če je pes vodič slepih še vedno primeren za vodenje, o čemer presoja izvedenec.

12. člen (zavarovanje psa vodiča slepih)

Zavod psa vodiča slepih zavaruje za primer bolezni in poškodbe oziroma škode, ki bi jo pes vodič slepih storil ljudem ali stvarim. Zavarovanje se sklene z dnem predaje psa vodiča slepih uporabniku in traja do upokojitve psa.

13. člen (vloga za uveljavljanje pravice do psa vodiča slepih)

(1) Vloga za uveljavljanje pravice do psa vodiča slepih (v nadaljnjem besedilu: vloga) mora poleg sestavin, določenih v zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, vsebovati najmanj naslednja dokazila za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za pravico do psa vodiča:

- izvid zdravnika specialista oftalmologa iz drugega odstavka 6. člena tega pravilnika;
- podpisano izjavo zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika iz drugega odstavka 7. člena tega pravilnika; skrbnik oziroma rejnik priloži odločbo;
- mnenje tiflopedagoga iz prve alineje drugega odstavka 8. člena tega pravilnika;
- potrdilo splošnega osebnega zdravnika iz druge alineje drugega odstavka 8. člena tega pravilnika;

- podpisano izjavo zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika iz četrte alineje drugega odstavka 8. člena tega pravilnika;
- podpisano izjavo zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika iz drugega odstavka 9. člena tega pravilnika.

(2) Izjava zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika in potrdilo splošnega osebnega zdravnika iz prejšnjega odstavka se objavita na spletni strani zavoda.

14. člen (mnenje izvedenca)

(1) Uradna oseba zavoda po prejemu vloge zaprosi izvedenca, naj poda mnenje o izpolnjevanju pogojev iz 4. do 7. točke prvega odstavka 8. člena in iz 9. člena tega pravilnika. Zaposilu za izdajo mnenja priloži kopijo vloge.

(2) Izvedenec poda mnenje na podlagi vloge, ogleda bivalnih pogojev in pogovora z zavarovano osebo.

15. člen (izvajalci šolanja psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba, ki ji je bila z odločbo priznana pravica do psa vodiča slepih, sama izbere izvajalca. Seznam izvajalcev šolanja psov vodičev slepih se objavi na spletni strani zavoda.

16. člen (uveljavitev pravice do psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba pravico do psa vodiča slepih uveljavi z opravljenim izpitom, ki ga natančneje uredi splošni akt iz 23. člena tega pravilnika.

17. člen (neustrezna uporaba psa vodiča slepih)

(1) Ob neustrezni uporabi psa vodiča slepih zavod uporabnika na to opozori in mu po potrebi nudi izredno strokovno pomoč.

(2) Ob neprimernem ravnanju s psom vodičem slepih s strani uporabnika se ravna v skladu z določili zakona, ki ureja zaščito živali.

18. člen (izredna strokovna pomoč)

(1) Uporabnik je upravičen do izredne strokovne pomoči za odpravo večjih napak pri vodenju psa vodiča slepih, v primeru selitve in spoznavanju drugega okolja, kjer se redno giblje.

(2) Zavod ob upoštevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena določi število ur posamezne strokovne pomoči, ki jo izvede vaditelj.

- (3) Izredna strokovna pomoč se lahko zagotovi v trajanju skupaj do 10 ur letno.
- (4) Izredna strokovna pomoč se zagotavlja le na ozemlju Republike Slovenije.
- (5) Uporabnik poda na zavod zahtevek za izredno strokovno pomoč z obrazložitvijo zahtevka. Zavod odloči z odločbo.

19. člen **(prenehanje in odvzem pravice do psa vodiča slepih)**

- (1) Pravica do psa vodiča slepih preneha:
  1. če uporabnik umre;
  2. če pes vodič slepih pogine;
  3. z upokojitvijo psa vodiča slepih.
- (2) Pravica do psa vodiča slepih se z odločbo odvzame:
  1. če uporabnik nima več lastnosti zavarovane osebe;
  2. če iz novega izvida zdravnika specialista oftalmologa izhaja, da uporabnik ne izpolnjuje več pogoja iz 6. člena tega pravilnika;
  3. če iz novega mnenja splošnega osebnega zdravnika uporabnika izhaja, da ne izpolnjuje več pogojev iz 2. in 3. točke prvega odstavka 8. člena tega pravilnika;
  4. če iz novega mnenja izvedenca izhaja, da uporabnik ne izpolnjuje več katerega koli pogoja iz 4. do 7. točke prvega odstavka 8. člena ali 9. člena tega pravilnika;
  5. če je uporabniku pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zoper psa vodiča slepih, na podlagi zakona, ki ureja zaščito živali;
  6. če je uporabnik pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na škodo psa vodiča slepih.
- (3) Z dnem, ko je odločba iz prejšnjega odstavka vročena zavarovani osebi, se ji pes vodič slepih, ki ga ima v uporabi, odvzame in se ga preda v oskrbo vaditelju.

20. člen **(upokojitev psa vodiča slepih)**

- (1) O upokojitvi psa presoja izvedenec na podlagi ogleda psa vodiča slepih in veterinarske dokumentacije.
- (2) Po upokojitvi psa vodiča slepih se ga z neposredno pogodbo neodplačno prenese v last in posest uporabniku.

21. člen **(smrt psa vodiča slepih)**

V primeru smrti psa vodiča slepih v času njegove delovne dobe mora uporabnik v 30 dneh od njegove smrti poslati zavodu veterinarsko poročilo o vzroku smrti.

22. člen **(splošni akt generalnega direktorja)**

Izbor izvajalcev šolanja psa vodiča slepih, obveznosti vaditelja, vsebino preizkusa psa vodiča slepih, preizkus teoretičnega znanja, ocenjevanje usposobljenosti slepe osebe in psa ter usposabljanje slepe osebe se določijo s splošnim aktom generalnega direktorja zavoda, ki se objavi na spletni strani zavoda.

III. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

23. člen

(1) Postopki odločanja o pravici do psa vodiča slepih, ki se začnejo pred uveljavitvijo tega pravilnika, se zaključijo v skladu s tem pravilnikom.

(2) Pravica do psa vodiča slepih, ki je zavarovani osebi priznana do uveljavitve tega pravilnika, se izvaja v skladu s tem pravilnikom.

24. člen

Generalni direktor zavoda izda splošni akt iz 23. člena tega pravilnika v enem mesecu od uveljavitve tega pravilnika.

25. člen (začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati 15. dan od objave v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0072-43/2024-DI/1
Ljubljana, dne dd. meseca 2024
EVA 2024-2711-xxxx

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Drago Delalut
predsednik skupščine

Soglašam!

Dr. Valentina Prevolnik Rupel
ministrica
za zdravje

II. OBRAZLOŽITEV

Ob pripravi navedenega novega posebnega splošnega akta glede psa vodiča slepih je zavod ugotovil, da zaradi posebnosti pravice do psa vodiča slepih parcialno urejanje te pravice, tj. delno v Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: pravila) in natančneje v ločenem splošnem aktu zavoda ni pravno najustreznejša rešitev. Po eni strani takšno parcialno urejanje terja medsebojno usklajevanje dveh splošnih aktov (pravil in ločenega splošnega akta) in po drugi strani zmanjšuje preglednost pravne ureditve. Zaradi zagotavljanja preglednosti pravne ureditve in celovitosti natančnejše ureditve pravice do psa vodiča slepih je bil zato 94. člen pravil z novelo iz leta 2024 spremenjen tako, da bo ta pravica natančneje urejena v enem, posebnem splošnem aktu zavoda, in ne več delno tudi v pravilih. Natančnejša ureditev te pravice izven pravil je utemeljena na dejstvu, da zaradi posebnosti tega medicinskega pripomočka (čuteče živo bitje terja bistveno drugačno ureditev glede pogojev in glede postopka njenega uveljavljanja, kot jo pravila sicer določajo za medicinske pripomočke) ureditev medicinskih pripomočkov v pravilih ne velja za psa vodiča slepih, razen 94. člena pravil.

Glede na obrazloženo se v prvem odstavku spremenjenega 94. člena pravil pes vodič slepih tudi v prihodnje zagotavlja na podoben način kot pravica do medicinskega pripomočka iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, pri čemer pa se glede ureditve te pravice odkáže na poseben splošni akt zavoda, ki bo to pravico natančneje uredil. Ob dejstvu, da bo natančnejša ureditev pravice do psa vodiča slepih celovito urejena izven pravil, se je z drugim odstavkom spremenjenega 94. člena pravil zaradi jasnosti pravne ureditve (da ne gre za dvojno pravno ureditev) določilo, da se določbe pravil, ki sicer urejajo pravico do medicinskega pripomočka, ne uporabljajo tudi za pravico do psa vodiča slepih.

Splošni akt zavoda, ki bo natančneje uredil pravico do psa vodiča slepih, bo sprejet na podlagi 26. člena ZZVZZ, kar pomeni, da ga bo sprejela skupščina zavoda s soglasjem ministra za zdravje. Z njim se bo pravica do psa vodiča slepih natančneje uredila tako po obsegu (npr. pogoji za zavarovano osebo, lastništvo psa vodiča slepih) kot glede postopka njenega uveljavljanja, torej s smiselno enako vsebino, kot jo določa 1. člen pravil.

V skladu s prehodno določbo novele pravil bo ta splošni akt zavoda sprejet do 1. oktobra 2025 (tj. v enem letu od uveljavitve zgoraj navedene novele pravil), do začetka njegove uporabe pa se bo uporabljala dosedanja ureditev, tj. predhodno veljavni 94. člen pravil in sklep upravnega odbora zavoda, ki ureja pogoje pri zagotavljanju pravice do psa vodiča slepih (tj. Sklep o pogojih pri zagotavljanju pravice do psa vodiča slepih, št. 9001-1/2017-DI/16 z dne 6. 7. 2017). Zaradi posebnosti zagotavljanja pravice do psa vodiča slepih se ta pravica celovito natančneje ureja v tem pravilniku, in ne več delno tudi v pravilih, kar bo pripomoglo tudi k preglednosti pravne ureditve.

Ocena finančnih posledic: Služba zavoda ocenjuje, da ima predlog pravilnika finančne posledice na sredstva obveznega zdravstvenega zavarovanja v višini 1.000 evrov letno, ker se obdobje pravic do psa vodiča podaljša iz 6 na 8 let ter se pravica do rednega letnega izpopolnjevanja psa vodiča podaljša do upokojitve psa vodiča slepih.

K 1. členu (vsebina)

Ta pravilnik ureja pravico do psa vodiča slepih, ki ga zavod kot medicinski pripomoček zagotavlja v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja in v tem okviru ureja natančnejši obseg pravice, pogoje za uveljavljanje pravice in natančnejši postopek odločanja o pravici do psa vodiča slepih. Dosedanja ureditev te pravice je bila urejena v Sklepu o pogojih pri zagotavljanju pravice do psa vodiča slepih, kjer so poleg pogojev, ki jim mora izpolnjevati slepa zavarovana oseba, opredeljeni tudi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati psi, vaditelji psov vodičev slepih in program ter način šolanja psov vodičev in slepih oseb.

K 2. členu (izrazi)

Člen zaradi pravne jasnosti ureditve pravilnika opredeljuje izraze, ki se uporabljajo v pravilniku. Razen navedenih izrazov imajo drugi izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, enak pomen, kakor so opredeljeni s pravili, na primer:

- medicinski pripomoček je skupni izraz za medicinski pripomoček in za drug pripomoček (ni medicinski pripomoček), ki je povezan z določenim zdravstvenim stanjem zavarovane osebe, ali je njegova uporaba povezana z medicinskim pripomočkom, in se predpisuje na naročilnico, razen v primeru iz 213.a člena pravil;
- pravica je pravica, ki se zagotavlja zavarovani osebi iz obveznega zavarovanja;
- splošni osebni zdravnik je izbrani osebni zdravnik zavarovane osebe od 19. leta starosti.

K 3. členu (lastništvo psa vodiča slepih)

Lastnik psa vodiča slepih je zavod. Zavod zavarovani osebi zagotovi šolanega psa vodiča slepih v uporabo. Zavod krije stroške zavarovanja psa vodiča slepih ter prvi komplet opreme, vse preostale stroške (hrano, izdelke za nego, drugo opremo) mora psu vodiču slepih zagotoviti zavarovana oseba v svoje breme. Zavarovana oseba s prejemom psa vodiča slepih v uporabo postane njegov uporabnik (skladno z Zakonom o zaščiti živali postane tudi skrbnik psa). Ko slepa zavarovana oseba prejme psa vodiča slepih v uporabo, je za psa odgovorna in mora zanj ustrezno skrbeti, ne glede na to, da ni lastnica živali. V zvezi z lastništvom psa je povezano tudi zavarovanje psa vodiča za primer bolezni in poškodbe oziroma škodo, ki bi jo pes vodič slepih storil ljudem in stvarjem.

K 4. členu (pravica do psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba, ki pridobi pravico do psa vodiča slepih, je s tem upravičena do tega, da se pes vodič slepih za njo usposobi, da se tudi sama usposobi za uporabo psa vodiča slepih ter potem tudi samostojno uporablja psa vodiča slepih v vsakdanjem življenju. Dodatno ima možnost strokovne pomoči vaditelja, ki jo uporabniku nudi ves čas delovne dobe psa vodiča slepih glede uporabe psa vodiča slepih ter izredne strokovne pomoči s strani vaditelja v obliki dodatnih treningov, ki jih slepa oseba potrebuje pri premagovanju vsakodnevnih situacij s psom vodičem slepih. Vaditelj zagotovi oskrbo psa vodiča slepih v primeru odsotnosti zavarovane osebe v primeru bolezni. Poleg tega je v okviru pravice zavarovani osebi upravičena tudi do rednega letnega izpopolnjevanja psa vodiča slepih vse do njegove upokojitve ter zavarovanje psa vodiča slepih za primer bolezni in poškodbe oziroma škode, ki bi jo pes vodič slepih storil ljudem ali stvarjem. Redni letni nadzor pa so zagotovljeni tudi s strani izvedencev zavoda, ki uporabniku ob ogledu prav tako nudijo strokovno pomoč. Vse te pravice so bile zavarovani osebi zagotovljene že s sedanjo ureditvijo.

K 5. členu (pogoji za pridobitev pravice do psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba lahko pridobi pravico do psa vodiča slepih, če izpolnjuje kriterije glede slepote, statusa, psihofizične primernosti ter bivalnih pogojev, v skladu s tem pravilnikom. Zavod lahko ves čas uporabe psa vodiča slepih preverja izpolnjevanje pogojev iz prvega odstavka 5. člena. Vsi navedeni pogoji so veljali že v sedanji ureditvi, z novim pravilnikom so le natančnejše opredeljeni in način za ugotavljanje nekaterih pogojev se s tem pravilnikom nekoliko spreminja, kar sledi v obrazložitvi naslednjih členov (od 6. do 11. člena).

K 6. členu (slepota zavarovane osebe)

Prvi pogoj za zavarovano osebo, da ima pravico do psa vodiča slepih, je, da gre za slepo osebo, to je osebo z izgubo vida iz 3., 4. ali 5. kategorije poslabšanja vida (vidna ostrina z najboljšo možno korekcijo) po Mednarodni klasifikaciji bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB –

10). Ta člen določa, da se izpolnjevanja pogoja iz pravil dokazuje z izvidom zdravnika specialista oftalmologa, ki je v mreži javne zdravstvene službe in ga mora zavodu predložiti zavarovana oseba.

K 7. členu (status zavarovane osebe)

Pes je čuteče živo bitje, zato je njegov skrbnik odgovoren za zaščito njegovega življenja, zdravja in dobrobiti. Člen zato v drugem odstavku določa naslednji pogoj, da mora biti zavarovana oseba polnoletna in poslovno sposobna oseba, saj se s tem pričakuje, da se zaveda odgovornosti, ki jo prevzame s pridobitvijo pravice. Ker pa je pes vodič slepih zavarovani osebi tudi družabnik, spremljevalec in prijatelj, ne le pripomoček za olajšano gibanje, imajo pravico do psa vodiča slepih tudi mladoletne osebe, ki živijo skupaj z zakonitimi zastopniki, rejniki ali skrbniki, saj je izkazano, da pes vodič slepih tudi zdravstveno pozitivno vpliva na zavarovane osebe. Morajo pa zavarovane osebe izpolnjevati tudi ostale psihofizične lastnosti, zato mora mladoletna oseba dopolniti vsaj petnajst let.

K 8. členu (psihofizična primernost zavarovane osebe)

Člen natančneje opredeli psihofizične lastnosti, ki jih mora imeti zavarovana oseba, da izpolnjuje naslednjega od pogojev za pridobitev pravice do psa vodiča slepih. Zavarovana oseba mora obvladati samostojno gibanje v znanem okolju brez pomoči drugih oseb s pomočjo bele palice. Ta lastnost je razvidna iz mnenja tiflopedagoga, ki ga zavodu predloži zavarovana oseba. Mnenje se zavodu pravilom predloži le ob prvem uveljavljanju pravice do psa vodiča slepih, saj slepa oseba s tiflopedagogom opravi usposabljanje orientacije in mobilnosti z uporabo bele palice. Belo palico mora slepa oseba uporabljati tudi ob vodenju psa vodiča slepih. Ob ponovni vlogi za psa vodiča slepih torej izhajamo iz dejstva, da je delo s tiflopedagogom slepa oseba v preteklosti opravila in da se samostojno giblje s pomočjo bele palice, zato ponovnega mnenja tiflopedagoga ni treba pridobivati. Se pa novo mnenje tiflopedagoga zahteva v primeru, da izvedenec zavoda na podlagi oglada ugotavlja, da oseba ni samostojna pri gibanju v znanem okolju in potrebuje obravnavo tiflopedagoga. V takem primeru na zahtevo izvedenca mora zavarovana oseba ponovno s tiflopedagogom opraviti treninge mobilnosti in orientacije in pridobiti novo poročilo tiflopedagoga, saj je samostojno gibanje skladno s prvo alinejo prvega odstavka 8. člena tega pravilnika ena od psihofizičnih lastnosti, ki jo mora slepa oseba imeti. Do tega lahko pride zaradi spremenjenega zdravstvenega stanja ali daljšega obdobja, ko psa vodiča slepih ni uporabljala. Nadalje mora biti zavarovana oseba sposobna izvajati povelja po predpisanem programu usposabljanja, kar pomeni, da nima težav na govornem področju (možnost jasnega in razločnega govora) in nima bistveno okrnjene slušne funkcije (ohranjena slušna funkcija z ali brez uporabe slušnega aparata) ter mora biti psihično stabilna in sposobna za vodenje psa (to pomeni, da pri zavarovani osebi ne gre za tako pomembno motnjo psihičnega počutja, da bi onemogočala skrb za psa). Za preverjanje izpolnjevanja teh pogojev zavarovana oseba predloži potrdilo izbranega osebnega zdravnika, saj gre za okoliščino, ki jo lahko najbolje oceni izbrani osebni zdravnik, ki ima vpogled v celotno zdravstveno dokumentacijo zavarovane osebe. Potrdilo je predpisana izjava, ki jo zavod objavi na spletni strani. Prvi odstavek 8. člena v nadaljevanju predpisuje tudi štiri pogoje, ki jih lahko strokovno in na podlagi izkušenj oceni izvedenec zavoda ob prvem srečanju zavarovane osebe, za izpolnjevanje določenih pa jamči tudi zavarovana oseba s podpisom izjave. Tudi ta izjava je predpisana in jo zavod objavi na spletni strani. Zavarovana oseba mora biti fizično sposobna obvladati psa tudi v kritičnih primerih (npr. če pes z močjo skoči proti drugemu psu, ga mora biti sposobna pravočasno ustaviti z uporabo povodca). Pomembno je tudi, da zavarovana oseba sprejme sobivanje s psom kot trajen odnos ter da ima pozitiven odnos do psov. Zavarovana oseba se mora zavedati odgovornosti do potreb psa in mora biti zmožna sama skrbeti za psa ter mu zagotavljati prehrano, negovanje oziroma čiščenje, redno veterinarsko oskrbo, vzdrževanje delovne in telesne kondicije, redne sprehode in drugo potrebno. Če je zavarovana oseba mladoletna, se za izpolnjevanje tega pogoja upošteva pomoč zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika.

K 9. členu (bivalni pogoji za psa vodiča slepih)

Člen natančneje določa bivalne pogoje, ki jih mora izpolnjevati zavarovana oseba. Zavarovana oseba mora zagotoviti, da pes živi v stanovanju oziroma hiši ter da so ti bivalni pogoji zanj ustrezni. S prihodom psa se mora strinjati vsa družina zavarovane osebe oziroma vse osebe, s katerimi zavarovana oseba živi v skupnem gospodinjstvu. Zavod izpolnjevanje pogojev iz tega člena ugotavlja na podlagi podpisane izjave zavarovane osebe in mnenja izvedenca zavoda, ki ga ta izda na podlagi ogleda bivalnih površin zavarovane osebe. V praksi to pomeni, da ima pes v stanovanju en kvadratni meter prostora, kjer ima možnost počitka. Če v istih prostorih prebiva tudi druga domača žival (mačka, pes), izvedenec na podlagi ogleda oceni, ali bo sobivanje mogoče.

K 10. členu (obveznosti uporabnika)

Uporabnik mora skrbeti za psa vodiča slepih in mu zagotavljati prehrano, negovanje oziroma čiščenje, redno veterinarsko oskrbo, vzdrževanje delovne in telesne kondicije in redne sprehode in opremo, razen prvega kompleta, ki ga mora zagotoviti vaditelj in je vštet v ceno, ki jo zavod plača vaditelju za psa vodiča slepih. Osnovne obveznosti uporabnika kot skrbnika psa izhajajo že iz samega Zakona o zaščiti živali in Pravilnika o zaščiti domačih živali.

K 11. členu (obdobje pravice do psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba pridobi pravico do psa vodiča slepih z odločbo in lahko ponovno zaprosi za psa vodiča slepih po izteku osmih let od pridobitve psa vodiča slepih v uporabo. V dosedanji ureditvi je bilo obdobje pravice določeno za 6 let, vendar strokovna služba zavoda ugotavlja, da so psi vodiči slepih v povprečju delovni več kot 8 let, zato se obdobje pravice podaljša na 8 let. Ne glede na navedeno pa člen dopušča, da ob ugotovitvi, da pes vodič slepih ne more več opravljati nalog zaradi bolezni, poškodbe ali smrti, za katero ni kriva zavarovana oseba, zavarovana oseba lahko uveljavlja pravico do novega psa vodiča slepih pred potekom tega roka. V praksi pa je delovna doba psa vodiča slepih tudi deset let in več, zato se v takšnih primerih dopusti, da pes opravlja naloge vodiča slepih do takrat, ko je za to sposoben. Zavod o tem odloča na podlagi strokovne ocene sposobnosti psa za opravljanje nalog vodiča slepih, ki jo poda izvedenec zavoda na podlagi ogleda in tudi veterinarskega poročila.

K 12. členu (zavarovanje psa vodiča slepih)

Zavod psa vodiča slepih zavaruje za primer bolezni in poškodbe oziroma škode, ki bi jo pes vodič slepih storil ljudem ali stvarim. Zavarovanje se sklene z dnem predaje psa vodiča slepih uporabniku in traja do upokojitve psa. Obveznost za zavarovanje psa izhaja iz dejstva, da je zavod lastnik psa in zavod tovrstno zavarovanje zagotavlja že vrsto let.

K 13. členu (vloga za uveljavljanje pravice do psa vodiča slepih)

Postopek uveljavljanja pravice do psa vodiča slepih se začne z vlogo zavarovane osebe, skladno z Zakonom o splošnem upravnem postopku. Poleg vloge mora zavarovana oseba zavodu predložiti tudi potrdilo splošnega osebnega zdravnika, mnenje tiflopedagoga in podpisano izjavo o izpolnjevanju določenih pogojev, ki jo predpisuje pravilnik. Po prejemu popolne vloge uradna oseba zavoda, ki vodi postopek, zaprosi za mnenje izvedenca glede izpolnjevanje vseh pogojev iz pravilnika, ki jih lahko preverja izvedenec. Izjava zavarovane osebe, njenega zakonitega zastopnika, rejnika ali skrbnika in potrdilo splošnega osebnega zdravnika iz prejšnjega odstavka sta objavljena na spletni strani zavoda.

K 14. členu (mnenje izvedenca)

Izvedenec poda izvedensko mnenje v zvezi z izpolnjevanjem pogojev iz 4. do 7. točke prvega odstavka 8. člena in iz 9. člena tega pravilnika na podlagi predložene dokumentacije ter ogleda bivalnih pogojev in pogovora z zavarovano osebo. V mnenju opiše okoliščine in utemelji svoje mnenje na podlagi strokovnih izkušenj.

K 15. členu (izvajalci šolanja vodiča psa slepih)

Zavarovana oseba, ki ji je bila z odločbo priznana pravica do psa vodiča slepih, ima prosto izbiro izvajalca, s katerim bo intenzivno sodelovala. Seznam izvajalcev šolanja psov vodičev slepih, ki jih zavod izbere na podlagi javnega razpisa, ki bo natančneje opredeljen v splošnem aktu generalne direktorice, se objavi na spletni strani zavoda. Izvajalec je pravna oseba ali samostojni podjetnik, ki izvaja šolanje psov vodičev slepih. Vaditelj pa je oseba, ki je strokovno usposobljena za šolanje psov vodičev slepih in deluje v okviru izvajalca.

K 16. členu (uveljavitev pravice do psa vodiča slepih)

Zavarovana oseba pravico do psa vodiča slepih uveljavi z opravljenim izpitom, ki ga natančneje uredi splošni akt iz 23. člena tega pravilnika. Z dnem, ko slepa oseba s psom vodičem slepih opravi izpit, se ji pes preda v uporabo in skrb.

K 17. členu (neustrezna uporaba psa vodiča slepih)

Ob neustrezni uporabi psa vodiča slepih zavod uporabnika na neustrezno uporabo opozori in mu po potrebi nudi izredno strokovno pomoč. Neustrezna uporaba psa vodiča slepih pomeni, da se pes vodič slepih ne uporablja na tak način, kot je vaditelj slepo osebo naučil oziroma se pes vodič slepih ne uporablja skladno s postopkom in povelji, ki so opredeljeni v splošnem aktu generalne direktorice. Ob neprimernem ravnanju s psom vodičem slepih s strani uporabnika se ravna v skladu z določili zakona, ki ureja zaščito živali.

K 18. členu (izredna strokovna pomoč)

Zavarovana oseba ima pravico do izredne strokovne pomoči, ki se zagotavlja v obliki dodatnih ur treninga z vaditeljem. Izredna strokovna pomoč se zagotavlja za odpravo večjih napak pri vodenju psa vodiča slepih, ki jo ugotavlja izvedenec zavoda ob rednem ali izrednem ogledu, v primeru selitve in spoznavanju drugega okolja, kjer se redno giblje. Zavod glede na konkretno potrebo določi število ur posamezne strokovne pomoči, ki jo izvede vaditelj. Izredna strokovna pomoč se lahko zagotovi v trajanju skupaj do 10 ur letno, ne glede na vrsto zahteve. Izredna strokovna pomoč se zagotavlja le na ozemlju Republike Slovenije. Uporabnik poda na zavod zahtevek za izredno strokovno pomoč z obrazložitvijo zahtevka, zavod pa o pravici odloči z odločbo, zoper katere ni možnosti pritožbe.

K 19. členu (prenehanje in odvzem pravice do psa vodiča slepih)

Člen določa, da pravica do psa vodiča slepih preneha, če uporabnik umre, če pes vodič slepih pogine in z upokojitvijo psa vodiča slepih. V zadnjih dveh primerih lahko zavarovana oseba z novo vlogo zaprosi za novo pravico do psa vodiča slepih. Če zavod ugotovi, da oseba ne izpolnjuje več predpisanih pogojev iz tega pravilnika, po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero odloči, da oseba ni več upravičena do pravice do psa vodiča slepih in navede, katerih pogojev tega pravilnika oseba ne izpolnjuje. Oseba tako izgubi pravico do psa vodiča slepih, če iz ponovnega mnenja izvedenca izhaja, da oseba ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev psa vodiča slepih, če iz novega izvida zdravnika specialista oftalmologa izhaja, da zavarovana oseba ne izpolnjuje pogoja 6. člena pravilnika, če iz novega mnenja splošnega osebnega zdravnika zavarovane osebe izhaja, da ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev psa vodiča slepih, če zavod ugotovi, da je bila zavarovani osebi pravnomočno izrečena sankcija za prekršek na podlagi zakona, ki ureja zaščito živali oziroma je bila zavarovana oseba pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje na škodo psa ali če oseba izgubi lastnost zavarovane osebe. Z dnem, ko je odločba iz prejšnjega odstavka vročena zavarovani osebi, se ji pes vodič slepih, ki ga ima v uporabi, odvzame in se ga preda v oskrbo vaditelju.

K 20. členu (upokojitev psa vodiča slepih)

O upokojitvi psa vodiča slepih presoja izvedenec na podlagi oglada psa vodiča slepih in veterinarske dokumentacije. Po upokojitvi psa vodiča slepih se ga z neposredno pogodbo neodplačno prenese v last in posest uporabniku.

K 21. členu (smrt psa vodiča slepih)

V primeru smrti psa vodiča slepih v času njegove delovne dobe mora uporabnik v 30 dneh od njegove smrti poslati zavodu veterinarsko poročilo o vzroku smrti.

K 22. členu (splošni akt generalnega direktorja)

Izbor izvajalce šolanja psa vodiča slepih, obveznosti vaditelja, vsebino preizkusa psa vodiča slepih, preizkus teoretičnega znanja, ocenjevanje usposobljenosti slepe osebe in psa ter usposabljanje slepe osebe se določijo s splošnim aktom generalnega direktorja zavoda, ki se objavi na spletni strani zavoda. Z določitvijo navedenih vsebin se ne določa natančnejši obseg same pravice do psa vodiča slepih, niti se ta pravica ne omejuje, temveč se le natančneje opredeli postopek. S pooblastilom generalnemu direktorju zavoda za izdajo tega splošnega akta se zagotavlja sprotno in ažurno prilagajanje razvoju strokovnim smernicam na področju šolanja psa vodiča slepih. V skladu s prehodno določbo bo generalni direktor zavoda izdal splošni akt 23. člena pravilnika v enem mesecu od uveljavitve pravilnika.

K 23. členu (prehodna določba glede uporabe tega pravilnika)

Člen določa, da se postopki odločanja o pravici do psa vodiča slepih, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega pravilnika, zaključijo v skladu s tem pravilnikom. Prav tako se tudi pravice, izhajajoče iz pravice do psa vodiča slepih, ki ga je zavarovana oseba pridobila v uporabo pred uveljavitvijo tega pravilnika (kot je strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje), uveljavljajo po določbah tega pravilnika. Glede na to, da pravilnik predpisuje in konkretizira postopek dodelitve in uporabe psa vodiča slepih, ki se že vodi ter ureja v praksi nastale primere, se s pravilnikom omogoča zavarovani osebi tudi pravno varstvo, ki ga do zdaj ni imela. Zato je smiselno, da za vse veljajo določbe novega pravilnika, saj je to v korist slepim osebam.

K 24. členu (prehodna določba glede splošnega akta)

Generalni direktor zavoda izda splošni akt iz 23. člena tega pravilnika v enem mesecu od uveljavitve tega pravilnika. Prehodna določba določa enomesečni rok od uveljavitve pravilnika za izdajo splošnega akta, s katerim bo generalni direktor zavoda določil način izbora izvajalcev šolanja psa vodiča slepih, obveznosti vaditelja, vsebino preizkusa psa vodiča slepih, preizkus teoretičnega znanja, ocenjevanje usposobljenosti slepe osebe in psa ter usposabljanje slepe osebe. Ta akt bo objavljen na spletni strani zavoda.

K 25. členu (začetek veljavnosti)

S končno določbo pravilnika je določen datum začetka veljavnosti pravilnika 15. dan od objave v Uradnem listu Republike Slovenije.